

Bilaga 2 till kommunfullmäktiges protokoll 2006-02-20 § 4

Svar på interpellation(2005:56) av Göran Holmström(kd) om omvandlingen av servicehus till seniorlägenheter.

1. Varför gjordes inte en grundligare utredning innan omvandlingen drogs igång?

En av anledningarna till servicehusomvandlingen var den inventering av servicehusen som gjordes under den förra mandatperioden. Inventeringen var av byggnadsteknisk art och genomfördes av socialtjänstförvaltningens Lokal- och byggnadskonsulter (LoBen). Deras uppdrag var enligt följande:

- Rangordna förslag till prioritering av vilka servicehus som bör läggas ned om behovet av servicehusboende minskar. Förslag på lämplig alternativ användning ska lämnas.
- Rangordna förslag på vilka servicehus som lämpar sig bäst för ombyggnad till särskilda boendeformer för heldygnsomsorg, helt eller delvis.
- Rangordnat förslag på vilka servicehus som lämpar sig bäst för att omstrukturera till äldreboende med hyresrätt.

Utifrån dessa byggnadstekniska kriterier fanns det möjlighet för stadsdelarna att avgöra vilka servicehus de skulle omvandla. Stadsdelsnämnderna har sedan, utifrån i vilka servicehus det fanns många tomma lägenheter, gjort en bedömning av vilka hus som ska omvandlas. Vid starten på denna mandatperiod fanns det ca 300 tomma lägenheter i servicehusen.

Den 12 maj 2004 fastställde kommunstyrelsen en definition av seniorboende med hyresrätt enligt följande: Seniorboende i hyresrätt är en handikappanpassad bostad som ska förmedlas via bostadsförmedlingens bostadskö till dem som fyllt 65 år. Det finns även möjlighet för vissa grupper att få förtur. Dessutom rekommenderades Stockholms stads bostadsbolag av kommunstyrelsen att i varje seniorboende ska det finnas någon form av gemensamhetslokaler.

Göran Holmström efterfrågar en definition av vad som ska ingå i varje hus och att kommunstyrelsen ska fatta ett beslut för samtliga servicehus. De servicehus som staden har omvandlat skiljer sig kraftigt åt. I Hässelbygårds seniorboende finns det 161 lägenheter och stora gemensamhetsytor och i Floragatans seniorboende finns det 36 lägenheter och gemensamhetsytorna är mycket små. Rimligtvis måste dessa seniorboenden få mycket olika utformning.

2. Hur stor är besparingen som staden i sin helhet gör på servicehusomvandlingen?

Tanken med servicehusomvandlingen är i första hand att skapa seniorbostäder i hyresrätt. Det har länge funnits seniorbostäder i bostadsrätt, men inga hyresrätter. Servicehusen var från början byggda som bostadshotell för att äldre personer skulle kunna flytta in och få en bra handikappanpassad bostad. Först i o m Ädelreformen 1992 blev de ett biståndsbedömt särskilt boende. De besparingar som görs ska användas inom äldreomsorgen för andra behov. Än så länge finns ingen beräkning av om det har blivit en besparing utöver den uppskattning som

landstinget har gjort av vad hemsjukvården kostar för dem. De har beräknat kostnaden till ca 10-12 mnkr. För stadsdelarna består de minskade kostnaderna i de stora gemensamhetsutrymmen som har funnits i servicehusen och som nu kan hyras ut för andra ändamål. Som exempel kan nämnas Axelsbergs servicehus som har gemensamhetsutrymmen på 7000 kvm som har byggts om och använts för andra ändamål och där återstår nu 2500 kvm.

3. Hur har staden informerat och samrått med landstinget om detta övertagande?

Staden har samrått med landstinget på flera nivåer. Enligt landstinget har samverkan fungerat väl både i den centrala samverkansgruppen och via stadsdelsdirektörerna och på lokala informationsmöten. Landstinget menar att informationen getts de berörda på ett tidigt stadium. Informationen på servicehusen har fungerat väl, och på de flesta ställen har man nått fram till flexibla och konstruktiva lösningar. Ambitionen har varit att ingen enskild ska komma i kläm.

4. Tycker du att förtursförmedlingen är en bra lösning för att förmedla lägenheter i seniorlägenheter? Hur hanterar förmedlingen risken för att man börjar göra biståndslänkande bedömningar istället?

Ja, jag tycker att förtursförmedling är en bra lösning. Bostadsförmedlingen har en lång tradition av förtursverksamhet. Bostadsförmedlingen går på behovet i sina förtursbedömningar enligt kommunstyrelsen beslut. Tre kriterier ska vara uppfyllda för att förtur ska kunna beviljas.

1. Ett starkt socialt/medicinskt skäl till annan bostad.
2. Starkt skäl till att bo i ett visst område/stadsdel
3. Inga alternativa möjligheter att lösa sitt bostadsproblem.

Bedömningen om det finns starkt medicinskt skäl till annan bostad görs antingen via ett läkarintyg eller via biståndshandläggaren. Ofta kan en person som inte uppfyller kriterierna för en servicehuslägenhet, som t ex enbart har svårt att gå i trappor men i övrigt klarar sig själv, bli rekommenderad av biståndshandläggaren att söka en seniorbostad. Som starkt skäl att bo i ett visst område/stadsdel räknas att ha bott minst 10 år i ett område.

Bostadsförmedlingen har tidigare haft ett antal insprängda pensionärslägenheter att förmedla för att lösa en akut bostadssituation. När hyresrätter i innerstan omvandlades till bostadsrätter krympte antalet pensionärslägenheter. Seniorbostäderna ses som ett nytt tillskott av handikappanpassade lägenheter att förmedla.

När beslut om servicehusomvandlingen togs fanns det ca 3000 personer över 65 år i den ordinarie kön på bostadsförmedlingen. 1034 lägenheter har omvandlats och i de flesta av dessa lägenheter bor samma personer kvar som tidigare bodde i servicehus. 194 lägenheter hade i maj 2005 förmedlats till nya hyresgäster. Om det inte fanns någon möjlighet att få förtur för en person som exempelvis har fått svårt att gå vid 80 års ålder och inte stod i bostadskö skulle det vara en omöjlighet att få en seniorbostad.

5. Har borgarrådet tillgodogjort sig slutsatserna i studien, eller avser borgarrådet att ta initiativ för att slutsatserna ska bli föremål för diskussion och debatt i staden?

Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrums studie är nu avslutad. Den har presenterats och distribuerats för äldreberedningen, för stadsdelsdirektörerna, för äldreomsorgscheferna m.fl. En mycket välbesökt presskonferens har anordnats. För närvarande håller stadsledningskontoret på att utifrån studien utarbeta ett beslutsunderlag för kommunstyrelsen, där slutsatserna i studien kommer att finnas med.

6. Hur avser borgarrådet att följa upp biståndsbedömningen för servicehusboenden?

De riktlinjer som stadsdelarna följer gäller från 1 januari 2002. Ingen förändring har gjorts utifrån omvandlingen av servicehuslägenheter till seniorboende. Antalet avslag på servicehuslägenheter har sedan 2002 legat på ungefär samma nivå. 2002 avslogs 386 ansökningar, 2003 avslogs 357 ansökningar, 2004 avslogs 353 ansökningar. Nya riktlinjer kommer att utarbetas och finnas färdiga för beslut under våren 2006.

7. Avser majoriteten att det ska finnas gemensamma lokaler i alla omvandlade servicehus?

I definitionen för seniorboende som togs den 12 maj 2004 rekommenderades Stockholms stads bostadsbolag av kommunstyrelsen att i varje seniorboende ska det finnas någon form av gemensamhetslokaler. Nästan alla seniorboende har det. Storleken skiljer sig åt däremot.

8. Råder ett tillfälligt stopp för omvandlingen av servicehus, ett permanent stopp eller ska omvandlingen fortsätta?

Ännu råder ett stopp för fler omvandlingar. Ett nytt ställningstagande kommer att göras i början av 2006.

9. Ska direktiven tolkas som att fler servicehus, där processen ännu inte inletts, ska omvandlas, eller innebär det att de servicehus där processen inletts ska slutföras men att inga nya servicehus ska omvandlas?

Samtliga omvandlingar av servicehus till seniorboende ska beslutas i kommunstyrelsen. Detta direktiv innebär bara att processen fortsätter med de servicehus där kommunstyrelsen har beslutat om omvandlingar.

10. Hur tror borgarrådet att hemtjänstpersonalens förutsättningar att göra ett bra arbete förändras när betydligt fler äldre ska få öppen hemtjänst och inte får den inom ramen för sitt servicehusboende?

Personer som bor i ett seniorboende kan välja hemtjänst i kundvalsmodellen till skillnad mot tidigare när de bodde i ett servicehus. Stadsdelsförvaltningarna har valt i nästan alla omvandlade servicehus att starta en hemtjänstenhet med den personal som tidigare arbetade på servicehuset. Detta för att skapa kontinuitet för de boende. Hemtjänstlokalen ligger antingen i seniorboendet eller i dess omedelbara närhet. I några seniorboenden finns det mer än en hemtjänstlokal med den påföljd att det är mycket smidigt att välja utförare. Enligt Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrums rapport "Hem Ljuva Hem" har det känts tryggt i o m att det inte har inneburit någon förändring för de boende. I några seniorboenden är de

lokala larmen kvar och kopplade till hemtjänstlokalen, i andra fall är de kopplade till trygghetsjouren.

Rapporten från Socialstyrelsen var byggd på företaget Kvalitids undersökningar gjorda på uppdrag av olika kommuner. Det var ingen statistiskt säkerställd undersökning, utan den var byggd på företagets undersökningar mellan 1997 och 2002. Materialet är så pass gammalt att det är rimligt att anta att de kommuner som har deltagit bör ha åtgärdat en hel del av de problem med utförd tid som framkom i undersökningen. Socialstyrelsen meddelar inte om Stockholm fanns med i materialet. I Stockholm och många andra kommuner beviljas inte tid utan insats. Utföraren får sedan en beräknad tid till sitt förfogande för att utföra insatsen. I den tiden ingår också gångtid mellan olika brukare.

Härmed anser jag mig ha besvarat interpellation

Stockholm den 22 november 2005

Margareta Olofsson socialborgarråd